

Předmětnost jako jedna stránka skutečnosti

Předmětnost je nepochybně skutečná vlastnost „věcí“, tj. skutečností, které mají jakousi samostatnost či svébytnost ve vztahu k jiným „věcem“. Nejde tedy o žádnou zdánlivost, o záležitost pouhého jevení (jevovost). Zpředměťující myšlení tedy není vadné v tom, že by ukazovalo (konstruovalo, předstíralo) něco neskutečného, nýbrž v tom, že skutečnosti, které ukazuje resp. o jejichž myšlenkové uchopení usiluje, na onu „předmětnost“ redukuje, tj. že je zbavuje jejich neméně skutečné druhé, odlišné stránky, totiž té nepředmětné a nezpředmětnitelné, že tuto druhou, ale neméně významnou jejich stránku blokuje a zanedbává. Dokladem toho, že tak činí nevědomky, tj. vlastně nekriticky a nakontrolovaně, je běžné užití slova „předmět“ (a slov příbuzných, předmětnost apod.): jako „předmět“ našeho myšlenkového směřování označujeme s nekontrolovanou samozřejmostí i to, co je ve skutečnosti nezpředmětnitelné, tj. co jako „předmět“ zaměřeno či míněno být nemůže. Právě to vede k onomu běžnému omylu, že to, co zaměříme jako cíl svého mínění, už jen proto považujeme za předmět (či něco předmětného). A naší pozornosti to obvykle uniká prostě proto, že v naprosté většině případů ono intencionálně zaměřené má obojí stránku, takže ke zřejmému omylu (zřejmému každému, kdo zůstává v tradici běžného zpředměťujícího myšlení) dochází pouze tam, kde příslušnému „předmětu“ (údajnému, tj. pouze cíli našeho zaměření) ona předmětná stránku zcela chybí, tedy v případě tzv. ryzí nepředmětnosti. A v takovém případě, pokud není okamžitě vyslovena zásadní pochybnost o skutečnosti („reálnosti“) onoho „předmětu“, interpretuje se tato „skutečnost“ jako pseudoskutečnost subjektivního charakteru, tj. jako pouhý subjektivní dojem. (Tento přístup má ovšem své již dávno rozpoznané meze zejména v případě geometrických obrazců a vůbec čísel, jejichž charakter vlastně ani nedovoluje je považovat za pouhé subjektivní dojmy.)

(Písek, 160522-1.)